

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Erexit Dominus Hierosolymam, vt in ea seipsum manifestum redderet vbi & probaticam statuit, in templi subsidium, vt Abisag quæ Daudem foueret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

nos exponit D. Ioannes Euangelista. Vtinam his illuminemur, & sciem hunc diuinum acie collustrata contemplerur, quod futurum non dubito, modo nostros oculos diuinæ gratiæ consolidet fortitudo: eam mediator cœlesti D. Virgine postulemus. *Auc Maria.*

§. I. *Erexit Dominus Hierosolyman, ut in ea seipsum manifestum redderet, ubi & probaticam statuit, in templi subsidium, ut abisag que Dauidem foueret.*

¶ 2 **O** Pinio fuit D. Chrysof. hodiernum Christi Domini miraculum, opus esse tantâ stupendum substantiâ, tantâ præcellens dignitate, ut illud tam ab annis his mille propheta regius distinctè descripserit, & apertè reuelauerit, ut opus, quod inter cetera Christi miracula singulari quodam modo præeminet: facile verò est intellectu, hunc excelsum debere esse montem, qui reliquis interiacet, eminet altius, & à mille leucis clariùs percipitur, eosque oculos laudari perspicaces, qui eum à tanto discernunt intervallo. Tales miramur, animæ oculos Regis Dauid, superna luce fulgidos, qui tanto sæculorum intervallo grauitatis & altissima Christi detexit mysteria, ipso quoque testimonium de seipso perhibente, quod tanta Deus mentem eius luce perfudit cœlesti, ut ea contemplan præuideret intellectu tam claro, ut esset instar lucidissimæ auroræ. *Sicut aurora mane sine nubibus rutilat. Ut ei dicere licuerit: Incerta & occulta sapientia tua manifestasti mihi. Dei Sapientia Christus est teste D. Paulo. Quidquid Christum tangebatur, Deus Dauidi manifestabat: Manifestasti mihi.* Itaque qui particulari circumstantia de Christo scripsit, Dauid celebratur, & idcirco Christum nominatim Psalmorum eius fecit mentionem, dum ait: *Necesse est impleri omnia, que scripta sunt in lege Moysi & Prophetis & Psalmis de me.*

Inter ea opera, quæ de Christo cecinit, hodiernum fuit singulare, ratione cuius (sic intelligit D. Chrysof.) composuit psalmum quadragesimum: *Beatus, qui intelligis super egenum & pauperem.* Atque, quod ille, de quo loquitur Dauid, Christus sit, quem beatum prædicat: talis enim ab instanti conceptionis suæ creditur, qui pietatis suæ oculos coniecit super egenum & infirmum, qualis iacebat hic paralyticus, qui hominem, qui sibi compareretur, non habebat, quocirca tractatum, dignum suo cerebro con-

scripsit elegantem. Nos autem psalmum quadragesimum septimum expendamus, in quo quantum conicio, admirabili quodam ingenio, & eloquentia diuinus ille Psaltes decantat id quod cœlestis illa Aquila hodierno nobis exponit Euangelio. *Magnum Dominus & laudabilis nimis in ciuitate Dei nostri, in monte sancto eius: fundatur exultatione vniversa terra monti Sion, ciuitas Regis magni.* Magnus Dominus, & omni laudum præconio dignissimus, ad hunc finem ciuitatem extruxit intentione singulari, ut in ea ipse magnificeretur, coleretur, laudaretur. Fuit autem Hierosalem fundata in monte Sion, quam idcirco Dominus fundauit, ut in eo gloriæ suæ erigeret thronum, & sedem collocaret Maestatis, templum suum scilicet, propitiatorium, arcam, altaria, ut in his, sacrificiis, oblationibus, orationibus, ac canticis coleretur. Sed particulariter ut in vrbe illa, venturus in mundum nostra circumamictus carne cognosceretur: *Deus in domibus eius cognoscitur, cum suscipiet eam.* Venturus erat humanitatis nostræ pallio absconditus: atamen suam manifestaturus diuinitatem; ad cuius manifestationem hanc condere voluit ciuitatem.

Obstupteste, quanto prauio tempore Deus sibi agenda proposuerit, hæc enim præmeditatur, condens ciuitatem tam celebrem, tam magnificam tam illustrem, tam opulentam. Si namque Deus dum primum ac terrenum Adam creare voluit in mundo, primum ei præparauerit paradisum (inquit D. Chrysof.) *ut operaretur & custodiret illum:* Suadebat æquitas, ut Adamo secundo talis præstaretur ciuitas, in qua mirabilia opera sua hic operaretur. Tales Deus vrbes non condit, nisi prudenter præmeditatus. Romam particulariter talem condidit, tot modis tot numeris eminentem, ut in ea perpetuam figeret sedem. Vicario suo in terris Pontificalem. In hunc igitur finem designauit Hierosalem; ut in ea præclariora sua miracula pararet, quæ in ordine ad nostram ederet Redemptionem, ac diuinam suam personam, in mundum veniens manifestaret. *Deus in domibus eius cognoscitur.* Hæc luce clariùs patet veritas: recens etenim natus hoc in templo, auroso, probato, coronato se manifestauit Simeoni, Annæ Prophetissæ aliisque quàm plurimis. Ibi duodennis sese Doctoribus, mediis sedens inter illos interrogans illos, ac respondens manifestauit. Ibi manum mirabilioribus suis apposuit operibus, quæ toto spectante populo per-

1803. 2.

1804. 18. 10.

1807.

1. Quod si gnificet Bethsai- da.

1809. 1.

petrauit; quorum primum fuit mercatorum, columbasque vendentium ciecero: ac postea ibidem ipse tot tantaque edidit obstupenda, vt eorum magnitudine conuictus accurreret Nicodemus, protellatus: *Rabbi, scimus quia à Deo venisti Magister: nemo enim potest hac signa facere, quae tu facis, nisi fueris Deus cum eo.* Ibi mirabilia eius videas, ibi conciones audias coelestes, dum vivit, ibi prodigia eius obstupescas die Palmarum dum prope rat ad passionem, vt dicere poterit: *Ego semper docui in Synagoga, & in templo, quod omnes Iudaei conueniunt.* Ibi vix sunt vltimae eius moriente eo prae rogatiue; dum velum templi scissum est medium à summo vsque deorsum &c.

Vititur autem David subtili phrasi, dum ait: *Deus in domibus eius cognoscetur.* Vocat templum in plurali, domus, Hebraica phrasi: quando enim quid magnum significatur, licet res sit in se singularis, illam indicat numero plurali, sicut peccatum originale, cum sit vnicum, vocat tamen non peccatum, sed peccata. *In peccatis concepit me mater mea.* In textu Hebraico vbi nostra vulgata lectio habet: *In domibus*, ponitur verbum significans fortiter. Quocirca alij legunt: *Deus in fortibus eius cognoscetur:* qd licet in illa non esset ciuitate manifestandus, particulariter tamen in illis domibus fortibus cognoscetur: quibus verbis, meo iudicio, ad litteram insinuate voluit hanc piscinam: idcirco enim credo, quod D. Ioannes singulari consilio illi nomen adscripserit, quo vocabatur: *Bethsaida*, id est: *Domus effusionis.* domus in quam destuebant, & effundebantur aquae, quae de templi tectis decidebant. Familiaris est Hebraeis omnia receptacula vocare domos, sicut cistas eburneas, quibus vestimenta condebantur pretiosa, domus vocabant: *A domibus eburneis.* Alij dicunt, quod *Bethsaida* significet *domus miserationis*, quam Deus in illa faciebat, miraculo salutem impetientis languentibus. Domus era: ad eo fortis, vt virtute vigeret, mouente Angelo aquas, san nli omnes infirmitates, paralytes, coecitates, febres &c. *A quacumque infirmitate.* Singulari porro studio eam vocat David, fortem domum ciuitatis. *In fortibus eius.* Admirabilis Sacramenti gratia: & quod illud? quod Deus hanc statuit piscinam vt forte quoddam subsidium & basim sustentando templo ac ciuitati.

Loquitur Salomon: *Sapientia adificauit sibi domum, exiit columnas septem* Doctrina Lib. contra hanc est D. Augustin. quod veram fidem vera

semper miracula continentur, quae illam & confirmant, & sustentent. Cum enim sic fides re- *Manich.* sum supernaturalium, ratione non potest naturali comprehendendi, supernaturalibus igitur stabi- lienda est rationibus, ac argumentis, nimirum miraculis. Pro huius rei hieroglyphico praecipit Deus Moysi, vt ad latus arcae, in qua duae tabulae legis seruabatur: virgam collocaret, tantorum mirabilium operatricem; vt memorat D. Paulus quae semper in Ecclesia inseparabiliter & reperta sunt, & reperiuntur. Proinde Christus discipulos suos in Euangelij mittens praedicationem, pariter illis & virgam tradidit, potestatem inquam miracula perpetrandi. *Pradicato Euangelium &c. Signa autem &c. In nomine meo daemonia eiciet, linguis loquentur nouis &c.* His fides fuit confirmata ac firmiter stabilita, sicut ait Apostolus. *In nos confirmata est, constantia Deo signis, & portentis* Et dum olim in populo Iudaico Deus fidem suam condidit. (*Nosus in Iudaeis Deus.*) fiebant tum temporis miracula sine intermissione continua, quibus illa fulciebatur; quinimo hoc vltimum in hac piscina demiratur, quam Deus vt fulcrum quoddam robustum ac immobile condidit, ac fidei suae sustentaculum.

Soleo dicere, quod Deus populo illi dederit templum ac Sacerdotes eo modo, quo conciliarij Dauidi Abitag. Suamitidem substituerunt: Fuerat David adolefcens robustus, leones discerpserat, viros praefocarat, fortissimos deuicerat inimicos: ac iam senio grauis, & multo fractus membra labore, frigore nimio constringebatur: cooperitur pellibus ac stragulis, sed minime concalescit. Vt vero paululum foueatur, concludunt ei submittere puellam iuuenem, pulchram, vegetam, quae regi concumberet, eumque frigentem calefaceret, corpus sicum ac emortuum repararet. Hoc modo Dauidis vita incolumis seruabatur, vsque dum morte naturali discedens expiraret. Erat populus Iudaicus suis in primordiis ac iuuentute validus, omnes subiugabat aduersarios, Chanaanos, Hethaeos, Iebusaeos, Amorrhaeos, Cethaeos, Amalecitas, Philisthaeos; cuius per totum mundum fama spargebatur victoriarum: Modò verò capularis proneque aetatis, ei vires languescunt, vigor caloi que detepuit charitatis: hoc eorum erat omne stadium vt pellibus coopererentur, id est, operibus bonis ac ceremoniis exterioribus: contra hypocritam, fictioem, & exteriorem redolebant apparatus.

Manich. Hebr. 9. Marc. 16. 17. Hebr. 2. Pf. 75. 4. 3. Reg. 1. 7. G g g 2. ianx

iam eorum patebat virtutis vigor infirmior, dum eos Romani subditos regerent, deicitosque aspernarentur. Quod remedium, eius viribus conferuandis aptissimum conquiremus? Ad templi latus, quod est pars principalis, statuat, subditum, puella robusta, sana; id est, piscina, cuius tanta sit virtus, quam orbis stupeat viuere, vtili aliquanto tempore fulciatur, & omnes intelligant, apud eos Deum coli ac esse misericordem.

Quod si in diebus Elisei crediderit mundus, Deum verè esse cum Israëlitis, eo quod inter eos esset, qui curare posset immundos à lepra, modo iudicent omnes, Deum hic esse cum sit, qui virtute suas omnes sanat infirmitates. Proinde mihi persuadeo, quòd Deus paucis annis ante Christi aduentum hanc statuerit piscinam ad prædictum effectum: quia eius nulla sit mentio in S. Scriptura quantum ad hoc, & opinatur Tertullian, id quod ego quoque concedo, certum esse, quod post hunc diem deinceps huius piscine virtus ad infirmos curandos cessauerit, ita ut, nullum post hac curauerit infirmum, cum huius nunquam legam fieri mentionem. Magnam est hoc sustentaculum; cum ibi, teste Dauid, Deus in fortibus eius cognoscatur, & in eum finem piscinam condiderit, ut virtutis suæ ibidem testimonium perhiberet. Qui fortitudinis lux vult exemplum exhibere, hoc non agat in rebus infirmis ac debilibus: illas enim superare, nulla illi foret gloria, nullum virium suarum efficax testimonium, sed in rebus fortioribus: qui enim se ostendit eo fortiozem, qui cæteris creditur robustior, clarè suam supra omnes probat fortitudinem. Hæc autem maxima erat populû Iudaici fortitudo, nimirum, virtus piscine: O quam magna, quæ cunctas curet infirmitates, sanetque morbos, ad quam nulla mundi potest contingere fortitudo. Adest Christus, & suas, declarat maiores esse vires, quam piscine: licet enim magna sit piscine huius fortitudo, curare nequit, nisi præstituto tempore, descendente Ang- lo, qui motu insensibili aquas conturbet, & hoc ad vnius tantum curationem, qui primus accesserit, a quamque fuerit introgressus post eiusdem motionem; ille verò qui tali non fuerit ingressus tempore, deficiente piscine virtute, non sanabatur: ideoque curari non potuit hic paralyticus, qui ibidem triginta & octo annis suam longam mis præstolabatur salutem, sed spe sua frustratus, prout conqueritur, Dum venio enim ego, alius ante me descendit, totamque secum iam sanus detulit, haustique piscine virtutem. Aduerte igitur

L. contra
Iudeos
c. 13.

Christi Domini virtutem qui piscine superat vires, & quem illa curare non potuit, sua Christus virtute sanauit, quippe qui non subest tempore, ut illius expectet momenta, nec aquæ indiget commotione Angelico ministerio excitatæ, nec opus ei est ut paralyticum aquis immergat membris solidandum, sed solo suo verbo paralyticum sanitati restituit incolumem, & omnia quæcumque vult, facit independens.

Hic quoque suam Christus declarat virtutem, in eo quod propria virtute, non emendat ea, non ab Ang- li motu dependente, ut piscina, sine temporis operetur limitatione, siue certo personarum numero illis omnibus quibus dignatur, impertiat sanitatem. Eleganter de hoc dicitur D. Gregor. apud Lipoman dicens: quod quidquid Sancti operati sunt, hoc Dei sunt virtute operati: quod latius probat inductione operum Moysi. Expendit autem illud: Quis similis tui in fortibus Domine? Fortis fuit Moyses, ac virtute in propria, sed communicata sibi quæ à Deo concessa. Dominus autem Iesus incomparabiliter, non aliena virtute apparuit, sed in sua: Vnde ex seipso potens, paralytico imperans ait: Tibi dico, surge: tunc etiam scriptum est, quosquos tangebat eum salus fiebat. Et iterum virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Hoc namque insigne fortitudinis, nec Moyses, nec alius facere potuit, ut dum incomparabilia signa innotescerent, ad verbum vnguenti aperitissime designarent. Opti me igitur ei dicere possumus: Quis similis tui in fortibus Domine? Hoc Dei erat epithetum, ut vocat Sixtus Senensis, quod suis vexillis inscribebant Machabæi; vnde & nomen sumpserunt Machabæi. In Hebræo enim hæc sunt quatuor nomina: Mi, Camocha, Baelim, Iehoua, quorum primæ litteræ, scilicet M. Ch. B. I. significant Machabi, id est Machabæi. Tu quoque time, ex illo enim opere (teste Moyses) hoc lectum est: Ascenderunt populi & irati sunt, dolores obtinuerunt habitatores Philisthym. Erant namque vicini. In Hebræo (ut refert Caictan.) sic legimus: Audierunt populi, tremunt, tremor apprehendit habitatores Philisthym. Philisthym, secundum Originem significat: Caden- tes populi. Et idem aduertit Rupert. Consonum est rationi, ut cuncti Dei timeant fortitudinem Christi que virtutem, hæc enim praualet, eamque cæteri licet integer populus, superiorem venerantur, illi se submitunt, in eiusque se proste: nunt præsentia superioris.

II.
Chri-
stus
fortior
ipso
piscina
D.
Greg.
in e. 1.
Reg.
apud
Lipom.
Exod.
13. 10.
In cas.
15.
Exod.

